

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

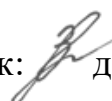
Кваліфікаційна робота **бакалавра**

на тему: «ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ
ОПЕРАЦІЙ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
КОМПАНІЙ »

Виконав:

студент 4 курсу, групи УЛМ-41
спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародна
логістика і митна справа»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

 Малявін Д. Е.

Керівник: д.е.н., доц. Зайцева А.С.

Рецензент:

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма – «Міжнародна логістика і митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин та логістики

Анна ЗАЙЦЕВА

« ____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Малявіну Даниїлу Едуардовичу

1. Тема роботи: «Особливості здійснення логістичних операцій у зовнішньоекономічній діяльності компаній»

керівник роботи: д.е.н., доц. Зайцева А. С. затверджені наказом по університету 4001-5/302 від 05.02.2025

2. Строк подання студентом роботи 15.05.2025

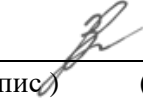
3. Перелік питань, які потрібно розробити: розглянути теоретичні аспекти міжнародної логістичної діяльності, її основні функції у ЗЕД підприємства; окреслити основні особливості міжнародної логістичної діяльності; дослідити основні логістичні стратегії та інструменти успіху компаній на закордонних ринках; проаналізувати особливості логістичних операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності та виділити вплив економічних, політичних та культурних факторів; окреслити основні перспективи та можливості міжнародної логістики у роботі ЗЕД підприємствами.

4. План роботи

№ З/п	Назва етапів роботи
1	Розділ 1. Теоретичні засади дослідження міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності
2	Розділ 2. Аналіз ролі міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності

5. Дата видачі завдання _01.12.2024

Студент Малявін Д. Е.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи Зайцева А. С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Малявін Д. Е. Особливості здійснення логістичних операцій у зовнішньоекономічній діяльності компаній : кваліфікаційна робота бакалавра [Рукопис]. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 59 с.

Кваліфікаційна робота бакалавра присвячена дослідженню ролі логістичної галузі у сфері зовнішньоекономічної діяльності компаній в умовах глобалізації

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; містить 58 сторінок тексту, 13 рисунків, 2 таблиці. Список джерел містить 44 найменування літератури, 29 електронних публікацій.

У першому розділі розглядаються теоретичні засади дослідження міжнародної логістики та її функції у зовнішньоекономічній діяльності.

У другому розділі зазначено роль міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності, застосування логістичних стратегій підприємств на закордонних ринках, особливості проведення логістичних операцій та перспективи розвитку.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, міжнародна логістика, логістичні операції.

ABSTRACT

Maliavin D. E. Peculiarities of logistics operations in foreign economic activity of companies: bachelor's qualification work [Manuscript]. Kharkiv.: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2025. 59 p.

The bachelor's qualification work is devoted to the study of the role of the logistics industry in the sphere of foreign economic activity of companies in the context of globalization

The work consists of an introduction, two sections, conclusions; contains 58 pages of text, 13 figures, 2 tables. The list of sources contains 44 titles of literature, 29 electronic publications.

The first chapter considers the theoretical foundations of the study of international logistics and its functions in foreign economic activity.

The second chapter indicates the role of international logistics in foreign economic activity, the application of logistics strategies of enterprises in foreign markets, the features of logistics operations and development prospects.

Keywords: foreign economic activity, international logistics, logistics operations.

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності	9
1.1. Міжнародна логістика та її роль у зовнішньоекономічній діяльності	9
1.2. Основні компоненти міжнародної логістичної системи	15
Висновки до першого розділу	21
Розділ 2. Аналіз ролі міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності	22
2.1. Міжнародні логістичні стратегії компаній на закордонних ринках	22
2.2. Особливості змін логістичних операцій у зовнішньоекономічній діяльності	29
2.3. Перспективи розвитку міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності компаній	40
Висновки до другого розділу	47
Висновки	50
Список використаних джерел	53

ВСТУП

Актуальності теми. На сучасному етапі розвитку в умовах глобалізації, зовнішньоекономічна діяльність підприємств у сучасних умовах зростання обсягів торгівлі товарами на міжнародних ринках, їх постійного руху між країнами світу, експортно-імпортного обороту, вимагає від компаній які займаються ЗЕД реалізації нових логістичних стратегій. Це у свою чергу, викликає необхідність у функціонуванні міжнародної логістики у синтезі з компаніями зовнішньоекономічної діяльності. Важливу роль у даний період часу відіграє цифровізація та впровадження інноваційних рішень: від штучного інтелекту для оптимізації постачання до використання хмарних сервісів для обробки інформації у реальному часі. Особливо ця тема набуває актуальності у сучасних умовах нестабільної економічної ситуації у світі, що безпосередньо впливають на зовнішньоекономічну діяльність та світову торгівлю. Зіштовхуючись із цими викликами підприємства змушені адаптувати свої стратегії для поліпшення процесів постачання, уникнення затримок, а також розвитку інфраструктури.

Ступінь вивчення проблеми. Інформаційною базою дослідження питання функціонування міжнародної логістики у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємств є матеріали таких вітчизняних авторів як: Трушкіна Наталія Валеріївна. Аналізом вивчення функціонування міжнародних логістичних стратегій займалися: Ковалишин С. В., П'ятницька Г.Т. та Шевчун М. Б. У своїх працях Шварц І. В. та Безсмертна О. В. висвітлювали проблеми функціонування української логістики та інноваційні рішення під час воєнного стану. Серед зарубіжних авторів, акцент на міжнародних логістичних проблемах та перспективах робив Джон. Д. Койл (John J. Coyle) та Мартін Крістофер (Martin Cristopher), які висвітлювали питання глобалізації логістичних ланцюгів.

Мета дослідження є визначення особливостей міжнародної логістичної діяльності в зовнішньоекономічній діяльності компаній.

Завдання дослідження:

- розглянути теоретичні аспекти міжнародної логістичної діяльності, її основні функції у ЗЕД підприємства;
- окреслити основні особливості міжнародної логістичної діяльності;
- дослідити основні логістичні стратегії та інструменти успіху компаній на закордонних ринках ;
- проаналізувати особливості логістичних операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності та виділити вплив економічних, політичних та культурних факторів;
- окреслити основні перспективи та можливості міжнародної логістики у роботі ЗЕД підприємствами.

Об’єктом дослідження є процес розвитку міжнародної логістичної діяльності в контексті глобалізації.

Предметом дослідження визначено тенденцій розвитку логістичних операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності компаній.

Методи дослідження включають в себе аналіз наукових джерел, публіцистичних та статистичних логістичних даних. Використано метод порівняння, для окреслення відмінностей глобальної та регіональної логістичної діяльності. Також використаний статистичний аналіз для окреслення взаємозв’язків між логістичною та зовнішньоекономічною діяльністю. Теоретичний аналіз використаний з метою опрацювання наукових дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів, матеріали навчальних посібників з логістики, зарубіжні статті, такі як Global Logistics та Logistic Strategy, статистичні данні Trading Economic, інтернет-ресурси.

Апробація результатів дослідження. Основні питання, що висвітлюються у бакалаврській роботі, були представлені на XX науково-практичній конференції молодих вчених Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин, 28 лютого 2025 року. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2025.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; містить 58 сторінок тексту, 13 рисунків, 2 таблиці. Список джерел містить 75 джерел, зокрема: 44 найменування літератури, 29 електронних публікацій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Міжнародна логістика та її роль у зовнішньоекономічній діяльності

Логістичні операції які здійснюються у зовнішньоекономічній діяльності підприємства можливі завдяки функціонуванню міжнародної логістики. Міжнародна логістика являє собою комплексний процес управління потоками та етапами переміщення товарів між різними країнами світу.

Науковці по різному трактують поняття міжнародна логістика:

1. Сфера оптимізації товароруху яка функціонує на міжнародному рівні [28, с. 107];
2. Унікальна та монофункціональна сфера яка охоплює теоретичні та практичні знання, професійні навички фахівців, способи керування логістичними потоками, для надання послуг на міжнародному рівні [26, с. 10];
3. Важлива галузь логістичних процесів товарообміну яка діє за регіональними межами [59];
4. Загальний комплекс послуг, який забезпечує імпортно-експортні операції між країнами світу з дотриманням усіх прийнятих норм транспортування та збереження [29, с. 23].

Логістичний процес включає в себе: планування (оптимізацію маршрутів, прогнозування), контроль (контроль витрат, відстеження перевезення) та управління (координація етапів постачання), функціонуючі разом дані компоненти регулюють процеси переміщення сировини або готової продукції від виробника до кінцевого споживача [19, с. 9-11]. Основною її метою є продуктивне та з точки зору економіки ефективно управління матеріальними та інформаційними потоками з метою забезпечення швидкої доставки товарів

на послуг на зовнішньому ринку з урахуванням усіх правових аспектів, екологічних вимог та технологічних можливостей [20, с. 8].

Рис 1.1. Основні цілі міжнародної логістичної діяльності

Джерело: складено автором за матеріалами [22, с. 87]

З рис 1.1. випливає, що мінімізація витрат на транспортування вважається одним з основних маркерів, оскільки вони включаються в частку загальних логістичних витрат. Міжнародні логістичні компанії досягають скорочення даних витрат шляхом оптимізації та вибором найефективніших маршрутів для доставки. Скорочення термінів поставки є дуже важливим фактором для задоволення потреб клієнтів та дуже важливе для доставки товарів з коротким терміном зберігання таких як, продуктів харчування і фармацевтичних препаратів. Для успішної оптимізації даної мети, компанії використовують сучасні технології (штучний інтелект, систему відстеження у реальному часі RTLS) [64]. Ці системи можуть аналізувати дані у великих обсягах, будують найоптимальніші маршрути та допомагають вирішити складні транспортні задачі. Конкурентоспроможність на зовнішніх ринках залежить від якості та ефективності логістичних послуг які надає логістична компанія міжнародного рівня [31]. Саме кількість клієнтів, надійність компанії, інновацій та

відповідність до екологічних умов визначає її конкурентоспроможність. Для досягнення довіри компанія надає вигідні умови доставки та повну прозорість процесу перевезення [25, с. 87].

Міжнародна логістика є нерозривною складовою зовнішньоекономічної діяльності підприємства та бізнесу, що працюють на світових ринках. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства - це вид діяльності в процесі експорту та імпорту товарів та послуг в умовах перетину кордону для співпраці на світовому ринку між різними країнами [39]. Поява зовнішньоекономічної діяльності трактується науковцями як трансформація діяльності компанії регіонального ринку на світовий ринок. У цьому контексті логістичну діяльність можна вважати ключем до оптимізації ефективних потоків постачання, особливо коли підприємство планує вихід на зовнішні ринки[33].

Рис 1.2. Функції міжнародної логістики у ЗЕД

Джерело: складено автором за матеріалами [33]

З рис 1.2. випливає, що основною метою досягнення успіху та підвищення ефективності логістичної компоненти у ЗЕД підприємства потрібно враховувати певні тонкощі, а саме:

1. Міжнародна логістична діяльність відкриває можливість підприємствам які планують вихід на міжнародні ринки організовуючи ефективну доставку товарів та послуг за кордон, тим самим дає можливість розширити географію надання послуг. Логістична компанія бере на себе такий з найголовніших процесів як митне оформлення вантажів виходячи із митних законів країни імпортера, з урахуванням усієї потрібної документації (митних декларацій, інвойс, товарних сертифікатів, угода Інкотермс).

2. Управління ланцюгами постачань є важливим фактором у форматі міжнародних перевезень. Саме завдяки якісній організації, доставка від виробника до споживача пройде без транспортних ризиків та додаткових витрат.

3. Управління ризиками у системі міжнародної логістичної діяльності являє собою комплекс заздалегідь підготовлених методів для усунення проблем що можуть виникнути у процесі перевезення. Ризики можуть бути передбачуваними як зміна домовленостей, а також можуть скластися форс мажори (технічні проблеми с системою або транспортом, різка зміна погодних явищ). Для даних ризиків не існує одного чіткого універсального методу, логістичні компанії постійно проводять аналіз можливих форс мажорів шляхом прогнозування. Для цього компанії проводять збір усіх необхідних даних, таких як: політична ситуація, аналіз середовища, технічна справність, перевірка документації [4, с. 246-248].

4. Зазвичай логістична діяльність сприяє конкурентоспроможності компанії ЗЕД шляхом чіткої логістичної стратегії. Варто відзначити, що одним з найважливіших аспектів ефективної роботи є саме логістична стратегія компанії, якщо дана стратегія побудована правильно, то підприємство відкриває для себе найефективніші методи транспортування на великі відстані.

5. Якщо логістична компанія надає високий рівень обслуговування, то в свою чергу це дозволяє адаптуватися до змін та бути готовою до швидкого вирішення несподіваних ризиків, покращити свої показники якості послуг, які

вони надають споживачам. Для якісного обслуговування у глобальних масштабах важливим є розширення мережі партнерів, для надання якісних логістичних послуг. Іноземні партнери допомагають враховувати всі аспекти успішної співпраці, а саме: місцеві особливості, дотримання законів, допомога у регуляції непередбачуваних ситуацій. Надійна партнерська співпраця зміцнює репутацію на міжнародному ринку, покращує рівень довіри та є гарантом гнучкості та високої якості послуг [11, с. 54-59].

На даний період важливою частиною міжнародної логістичної системи стає інтеграція сучасних технологій у роботі з підприємствами, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю. Логістика в умовах глобалізації стає однією з головних ланок у сфері зовнішньоекономічної торгівлі, та продовжує розвиватись в умовах Індустрії 4.0 (Четверта промислова революція). Індустрія 4.0 - фаза розвитку можливостей для удосконалення процесу виробництва, автоматизації, роботизації та найголовнішим для міжнародної логістики, поліпшення роботи ланцюга поставок, тобто головною рисою переходу до даної фази стає впровадження технологій [41].

В умовах Індустрії 4.0 міжнародна логістична діяльність зазнала великих змін в аспекті розвинення технологій у логістичному процесі, об'єднання автоматизованого виробництва та створення саморегульованої системи з мінімальним людським втручанням, компаніям були надані умови для розвитку. Даний процес відкриває купу нових можливостей для компаній на міжнародному ринку, а логістична діяльність виступає головним інструментом у даному процесі. Основним викликом для логістичної діяльності в умовах глобалізації на поточний час є важкість постановки логістичного ланцюга у глобальному масштабі міжнародного ринку. Ця складна задача зумовлена великою кількістю співпраці та плутанини виходячи з невеликого досвіду на зовнішньому ринку. Результатом невирішення цієї задачі можуть бути затримки у доставці. Компанії які займаються, або тільки почали займатися міжнародною логістичною діяльністю, намагаються виконувати поставлені задачі та виклики шляхом вдосконалення своїх систем

методом інтеграції нових технологій, особливо це стало важливим у час цифровізації, наведено у таблиці 1.2. [35, ст. 30].

Таблиця 1.1

Інтеграція сучасних технологій у міжнародний логістичний процес

Інтернет речей (IoT)	Система яка працює з'єднувальним компонентом пристроїв що підключені до мережі інтернет та з'єднує їх між собою. Головною метою інтернет речей у міжнародній логістичній діяльності в першу чергу є поліпшення процесів (автоматизування витрат, оптимізація ланцюга поставок та відстежувати перевезення). Даний пристрій повністю синхронізується з електронними гаджетами
Штучний інтелект (ШІ)	На даному етапі ШІ активно інтегрується у логістичні процеси компаній та має безліч переваг. AI забезпечує великі обсяги аналізу даних, будує найоптимальніші маршрути безпомилково, допомагає прогнозувати логістичні ризики та вирішує складні транспортні задачі. Також штучний інтелект використовується не тільки в логістичному процесі, а і в навчанні та підготовці кваліфікованих фахівців, що значно покращує працездатність
Big Data	Набір структурованої на неструктурованої інформації, що включає в себе багато джерел великих даних, системи управління ланцюжком поставок, GPS трекери, веб-сайти. Завдяки збору цих даних, можна отримати інформацію у реальному часі. Такий компонент як великі дані, допомагає отримувати інформацію щодо оптимізації маршрутів, прогнозування попиту та відстеження тенденцій, а також відстеження перевезення у реальному часі
Блокчейн	За допомогою даної технології, споживачу надається повна прозорість процесу доставки та забезпечення безпеки товару. Блокчейн підвищує надійність процесу перевезення, допомагають уникнути невідповідності та непорозуміння, оскільки всі учасники логістичного процесу мають доступ до однієї інформації, яку видалити або змінити неможливо. Також технологія дає змогу прискорити процес замовлення, завдяки платформі підвищується взаємодія між усіма учасниками логістичного процесу
Хмарні сервіси	Хмарні технології являє собою місце для зберігання та обробки інформації у реальному часі. У контексті логістичного процесу хмари забезпечують безпечно зберігання усіх потрібних даних у спеціальному інформаційному сховищі. На даному етапі тенденція використання хмарних технологій поширюється на всі великі логістичні компанії, які працюють на зовнішньому ринку та охоплюють усі сфери, від закупівлі до безпосередньої доставки до замовника
3D - друк	Найближчим часом технологія 3D- друку змінить ланцюг поставок товарів, які мають високу вартість, значно спростять технологію виробництва на місці, не використовуючи доставку на великі відстані. Компанії матимуть можливість заощадити час та кошти на доставку великих обсягів товару

Джерело: складено автором за матеріалами [1, с. 206-208]

З наведеного у таблиці 1.2. бачимо, що вдосконалення логістичної системи у сфері зовнішньоекономічної діяльності шляхом інтеграції сучасних технологій відкриває шлях у боротьбі з вище перерахованими викликами. Крім цього інновація сприяє підвищенню гнучкості, прискоренню та прозорості на кожному етапі проведення логістичних операцій. Інноваційні технології що працюють у реальному часі, полегшують оперативне прийняття рішень та мінімізують можливі ризики під час вантажоперевезень.

Запровадження таких нововведень відчутно покращує якість обслуговування та сприяє ефективному використанню ресурсів. Важливе значення має покращення комунікації між усіма сторонами логістичного ланцюга [1].

1.2. Основні компоненти міжнародної логістичної системи

Міжнародна логістика виступає як цілісний комплекс взаємопов'язаних компонентів, які у свою чергу забезпечують безперервний та ефективний рух товарів та послуг. Даний комплекс включає в себе: митне оформлення, організацію транспортного перевезення та використання інформаційних технологій для координації міжнародних транспортних потоків [68].

Основними учасниками системи міжнародного логістичного перевезення є: постачальники - експорт активів (послуги), митні брокери, імпортери товарів, останній споживач, компанія з переказу грошей, митниця, банк, страхова компанія, тощо. Крім того, експортери, імпортери та споживачі можуть зрештою бути однією людиною. Експортери отримують постачальників та надають їх імпортеру. Він може залучити різних посередників відповідно до положень Міжнародної угоди, імпортери отримують товари (послуги) та здійснюють виплати експортеру Завдання для організації страхування та фрахту можуть базуватися як на імпортерах, так і на експортерах за контрактами.

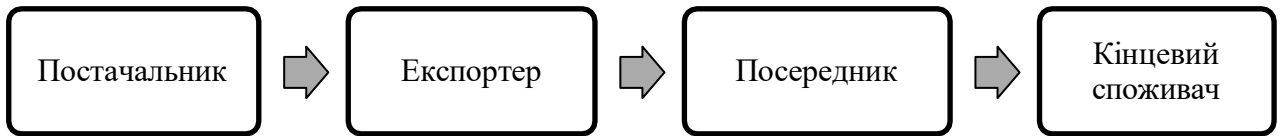

Рис 1.3. Головні учасники міжнародного логістичного перевезення
Джерело: [47]

Слід зазначити що одним з невід’ємних компонентів міжнародної логістичної діяльності є регіональна або внутрішня логістика [13, с. 6]. Вони мають між собою відмінності, але при цьому створюють єдиний ланцюг постачання товарів та послуг, та не можуть функціонувати окремо. У процесі експорту початок ланцюга постачання розпочинається внутрішнім шляхом для подальшого перевезення за кордон, та навпаки.

Рис 1.4. Відмінності міжнародної та регіональної логістики

Джерело: [67]

Отже, з основних відмінностей можна виділити що масштаб перевезень є однією з ключових відмінностей між регіональною та міжнародною логістичною діяльністю. Міжнародна логістика може надавати послуги

кільком країнам або навіть континентам, у той час коли географія послуг регіональної логістики розповсюджується лише на певний регіон, який може включати в себе кілька областей. З цього випливає що компанії які займаються міжнародною логістичною діяльністю за рахунок більш масштабної географії надання послуг мають змогу укласти договори з великими підприємствами, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, тим самим підвищити авторитет та конкурентоспроможність на світовому ринку [27]. Слід зазначити що для такого чинника як масштабність, чинності набувають такі фактори як відстань перевезення, вид транспорту, час на перевезення вантажу. Такі фактори створюють додаткові ризики для міжнародної логістичної діяльності, отже такі компанії мають найбільшу відповідальність.

Таблиця 1.2.

Переваги та недоліки усіх видів транспорту у логістичному процесі

Вид транспорту	Переваги	Недоліки
Автомобільний	доступність до важкодоступних місць; економічна ефективність; швидка доставка на короткі та середні відстані	обмежена вантажопідйомність (тільки для невеликих обсягів вантажу) висока собівартість перевезень на великі відстані екологічні проблеми
Залізничний	вища вантажопідйомність; не значний вплив погодних умов	менш гнучка маршрутність у порівнянні з автомобільним; можливість затримок
Морський	низька собівартість перевезень у порівнянні з іншими видами транспорту; велика вантажопідйомність	ризики затримок; залежність від погодних умов.
Авіаційний	швидке перевезення; мінімальні ризики; пошкодження вантажу; глобальне охоплення	найвища собівартість перевезення у порівнянні з іншими видами транспортування; обмеження за розмірами та вагою.
Трубопровідний	безперервний потік транспортування; низька собівартість перевезень;	обмеженість застосування; складність обслуговування

Таблицю складено автором за матеріалами [3]

Ще одним з невід’ємних компонентів міжнародної логістичної системи є транспортна інфраструктура. У випадку міжнародного логістичного перевезення використовуються всі види транспорту (автомобільний, залізничний, повітряний, морський та трубопровідний). Кожен з цих видів перевезення має свої переваги та недоліки, та підбирається в залежності від маршруту для оптимізації витрат на перевезення та забезпечення швидкої та безпечної доставки. Основними факторами що впливають на вибір транспорту є: витрати на перевезення, характер вантажу, масштаб перевезення, екологічна складова та погодні умови [40].

Слід виділити складську логістику як один з компонентів міжнародної логістичної діяльності. Складська логістика являє собою комплекс заходів що в першу чергу відповідає за забезпечення руху матеріальних потоків у процесі приймання та зберігання, організацію продажу товару потенційним споживачам з мінімальними витратами на складування товару та відповідальність за правильне розміщення складів [16].

У контексті міжнародної логістика складська система розглядається як компонент логістичного каналу, який поєднує в собі технічні аспекти (використання технічного обладнання, технології), матеріально технічні аспекти (врахування рівня запасів та їх утримання, вигідне розміщення, ведення обліку), тому даний компонент несе в собі комплексний характер [69].

	Приєм та власне зберігання (ведення обліку, складування товарів з урахуванням їх особливостей умов зберігання)
	Пункт транспортування (постійний прийом на склад та відправлення вантажів зі складу)
Функції складської логістики	Управління запасами (зниження рівня витрат шляхом оптимізації рівня запасів на складі)
	Надання логістичних послуг (фасування, маркування товару та перевірка товару на складі)

Рис 1.5. Основні функції складської логістики

Джерело: [71]

Отже, склад у системі логістичного ланцюга - це компонент основні функції якого: зберігання, транспортування, комплектації, видачі та маркування товару та постійного постачання замовлень споживачів (рис 1.5).

Наступним компонентом який включає в себе міжнародна логістична компанія яка проводить логістичні операції є страхування вантажу. Багато компаній не приділяють належної уваги щодо питання страхування, тим самим створюючи додаткові проблеми, адже перевезення на великі відстані - це довгий процес, під час якого можуть статися несподівані ситуації та спонтанні ризики які можуть призвести до втрати або пошкодженню вантажу. Великі міжнародні логістичні компанії для підтримання рівня довіри на ринку повинні ставитись відповідально до даного питання [38].

Страхування вантажу у міжнародній логістиці - це договір укладений зі страховою компанією, у якому у разі втрати-пошкодженню вантажу, страхова компанія повинна буде виплатити компенсовану суму вантажоперевізнику або безпосередньому власнику вантажу. Страхуванням може зайнятися як і власник вантажу так і відповідальний вантажоперевізник. У договорі для страхування зазначені умови фінансової компенсації з боку страхової компанії.

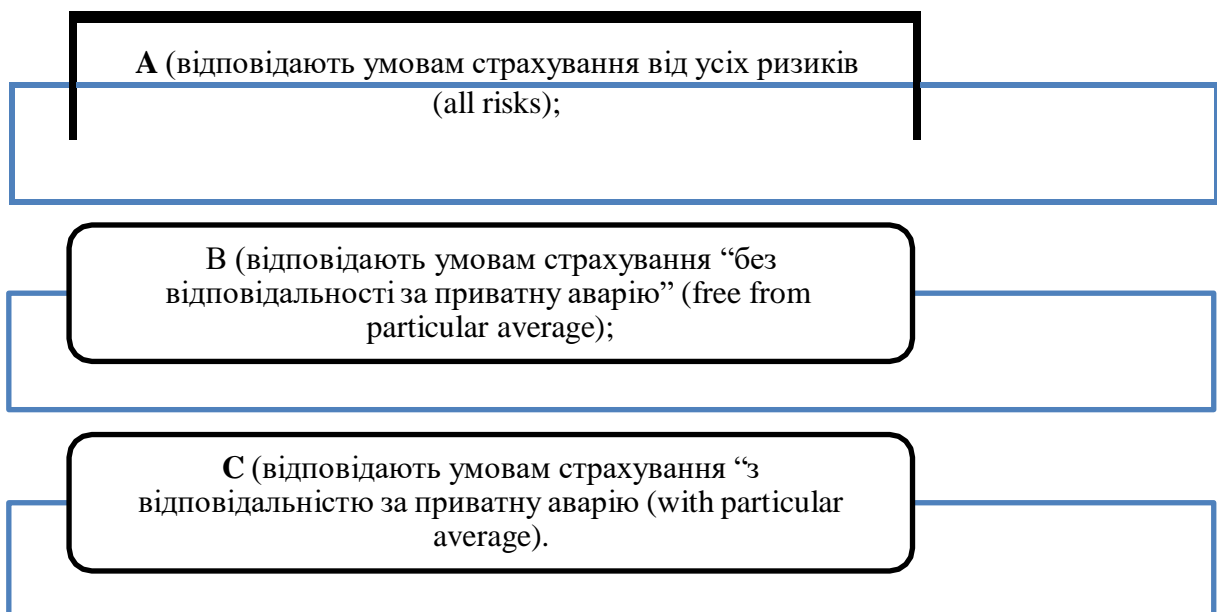

Рис 1.6. Норми інституту лондонських страховиків

Джерело: [61]

Відповідно норма А - повне покриття усіх можливих ризиків, тобто страхова компанія повністю несе відповідальність за всі випадки без обмежень.

Норма В - неповне покриття ризиків, страховик несе відповідальність тільки за збиток частини або пошкодження усього товару, дана норма звільняє страховика від компенсації за мінімальні втрати. До цієї норми входять 4 типи можливих ризиків: аварія, зникнення безвісти, нещасні випадки при навантаженні та вивантаженні, стихійні лиха

Норма С - мінімальне покриття ризиків, крім катастрофічних випадків. У даній нормі страховик покриває витрати лише у випадку катастроф форми стихійного лиха, зникнення без вісті а також повну втрату вантажу, тобто більш вузькі умови страхування.

Визначаючи вартість компенсації страхова компанія завжди звертає увагу на загальну характеристику вантажу (вагу, розмір і тд.), цінність та розрахункова вартість, спосіб транспортування, сезонність та погодні умови під час перевезення, аналіз стану транспорту, який буде доставляти вантаж [25, с. 235-236].

Існують загальноприйняті стандартні поліси що враховують вище перераховані фактори (поліси Лондонського страхового інституту “Institute of London Underwriters”). Організація займається морськими та повітряними страхування вантажів та перерахуванням можливих ризиків. На даному етапі є найавторитетнішою організацією у сфері страхування [9].

Важно зазначити що дані норми пов'язані лише з морським видом транспортування вантажів. Такі правила були встановлені для міжнародних перевезень з метою усунення непорозумінь та чіткої позиції відповідальності страхової компанії за визначеними критеріями, які вказують на можливі ризики.

Висновки до першого розділу

1. Зазначено, що логістичні операції які здійснюються у системі зовнішньоекономічних відносин можливі завдяки функціонуванню міжнародної логістики. Міжнародна логістика являє собою комплекс послуг, для здійснення імпортно-експортних операцій у світовому масштабі. Даний комплекс включає в себе: планування, контроль та управління. Досліджено що функціонують разом дані компоненти регулюють процеси переміщення сировини або готової продукції від виробника до кінцевого споживача. Основними цілями міжнародної логістики є мінімізація витрат на транспортування, підтримка конкурентоспроможності на зовнішніх ринках та скорочення термінів поставки. Серед основних функцій логістики у зовнішньоекономічній діяльності можемо виділити: управління ланцюгом постачання, вихід на зовнішні ринки, підвищення якості обслуговування, поліпшення конкурентоспроможності. Визначено що невід'ємною частиною функціонування сучасної міжнародної логістики є використання технологій та штучного інтелекту для поліпшення логістичних процесів, підвищення ефективності праці, будування безпомилкових маршрутів, відстеженні у реальному часі.

2. Міжнародна логістика - комплексний процес складений із взаємопов'язаних між собою компонентів. Зазначено що комплекс включає в себе: фахівців які приймають участь у міжнародному логістичному процесі та організують транспортні перевезення, регіональну логістику для формування єдиного каналу постачання товарів та послуг, транспортну інфраструктуру яка включає в себе всі види транспортування. Досліджено складську логістику як невід'ємну складову для здійснення логістичних операцій у світовому масштабі, а саме прийом, зберігання товару на складах, отримання, комплектації, видачі товару та постійного постачання замовлень споживачів. Важливо враховувати страхування вантажу, для підтримання рівня довіри на ринку великих зовнішньоекономічних компаній, що є дуже важливим для підтримання конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЛІ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Міжнародна логістична стратегія компаній на закордонних ринках

Логістична стратегія компанії - це першочерговий перелік чітко визначених аспектів які включають в себе план управління на основі визначення логістичної місії , яка є рушійною силою для визначення стратегічних цілей підприємства. Стратегія розробляється для довгострокового планування (особливо на рівні великого міжнародного підприємства) з метою досягнення бізнес-цілей компанії. Як правило, логістична стратегія формується в залежності від цілей або критеріїв які потребують врегулювання, наприклад: вдосконалення управління фінансовими та матеріальними потоками на підприємстві [21]. Для створення якісної та робочої логістичної стратегії на підприємстві, яке веде справи за кордоном по перш за все, потрібно враховувати пріоритетні напрямки для вдосконалення, та вже виходячи з цього спиратися на основні етапи побудови робочої логістичної стратегії.

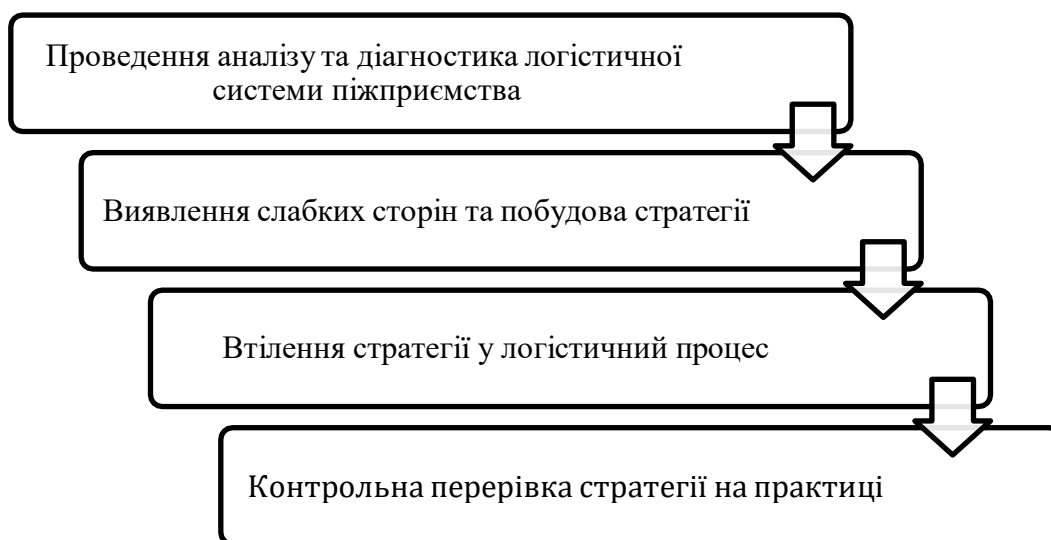

Рис 2.1. Алгоритм побудови логістичної стратегії
Джерело: створено автором за матеріалами [14, с. 100-101]

1. На першому етапі здійснюється оцінка поточного стану логістичних процедур фірми. Це охоплює в себе аналіз ефективності транспортування, процесів зберігання на складах, координації та взаємодію між підрозділами. Збір даних про час доставки, рівень задоволеності клієнтів, рівня продуктивності праці.

2. Проаналізувавши зібрані відомості й підсумки, виокремлюють слабкі сторони логістичної системи. Це можуть бути як і проблеми у постачанні сировини, так і затримки під час транспортування та надлишки товарів у складських приміщеннях. Грунтуючись на цих даних, розробляється стратегія, котра може містити такі заходи, як впровадження новітніх логістичних технологій, так і втілення оптимізаційних рішень маршрутів постачання.

3. На цьому кроці розроблена стратегія втілюється у внутрішні процеси. Реалізація може охоплювати автоматизацію складських операцій, впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для управління ланцюгом поставок (наприклад, ERP), удосконалення маршрутів транспортування, організацію взаємодії з новими постачальниками чи партнерами [54]. Також передбачається навчання працівників сучасним методам роботи, щоб забезпечити ефективність нововведень. Ключовим аспектом є узгодженість дій між усіма складовими логістичного процесу для зменшення можливих ризиків та запобігання збоєм у постачанні.

4. Останнім етапом є моніторинг результатів та оцінка ефективності впроваджених змін. Використовуються ключові показники ефективності (KPI), такі як зменшення витрат на логістику, скорочення часу доставки, підвищення рівня задоволеності клієнтів та оцінюють діяльність компанії [12]. Якщо аналіз показує недоліки або невідповідність очікуваним результатам, стратегія коригується – змінюються методи роботи, вдосконалюються технологічні рішення або оптимізуються окремі процеси.

Оптимально збудована стратегія дозволяє компанії не тільки досягти свою мету на закордонному ринку, а ще й зберігати конкурентоспроможність у цьому середовищі, показуючи якісну працю логістичних процесів.

Кожна зі стратегій є індивідуальною, та підходить далеко не для всіх, вона складається виходячи з проблемних аспектів кожної фірми для поліпшення процесів. Можна виділити декілька прикладів логістичних стратегій які використовують великі фірми [8, с 112-114].

Таблиця 2.1.

Найуспішніші логістичні стратегії провідних логістичних операторів

Стратегія	Шлях реалізації
Мінімізація загальних витрат	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процес оптимізації шляхом скорочення витрат окремих логістичних функцій; 2. Оптимізація складу запасів, оптимальна стратегія складування; 3. Підбір оптимальних рішень для забезпечення мінімуму логістичних витрат.
Покращення якості сервісу надання логістичних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оптимізація ланцюга поставок на підприємстві шляхом впровадження сучасних технологій; 2. Поліпшення якості усіх логістичних процесів (транспортування, упаковка, складування); 3. Мультиmodalьні перевезення для скорочення часу доставки.
Мінімізація інвестицій в логістичну інфраструктуру	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прямая доставка товарів та послуг, без зберігання на складах або використання меншої кількості складів в стратегічно важливих місцях; 2. Використання екологічних рішень для зменшення експлуатаційних витрат.

Джерело: складено автором за матеріалами [32]

Основними стратегічними цілями великих підприємств на закордонних ринках під час моделювання логістичної стратегії, перш за все слід вважати підвищення якості логістичного обслуговування та оптимізацію витрат, пов'язаних з матеріальними і інформаційними потоками. У даному випадку чином, логістичну стратегію можна сприймати як розширення або підрозділ загальної стратегії торгового підприємства. Як правило, така стратегія великих гравців на закордонних ринках має такі ознаки: гармонізація рішень усіх логістичних складових, послідовність, комплексність, гнучкість. Також існують додаткові аспекти які впливають на робочий процес, та обов'язково враховуються під час моделювання [2, с. 188-189]. Внутрішні - фактори, зумовлені загальноекономічним контекстом, ринковою кон'юнктурою та

нормативними актами, які бізнес не в змозі змінити напряму, проте мусить брати до уваги під час планування. Зовнішні - фактори, на які підприємство здатне впливати безпосередньо, коригуючи власну логістичну стратегію.

Моделювання логістичних стратегій вимагає зваженого підходу, який враховує обидва аспекти – зовнішні впливи та внутрішні особливості. Крім того, необхідна гнучкість для оперативного реагування на зміни, що відбуваються у бізнес-середовищі.

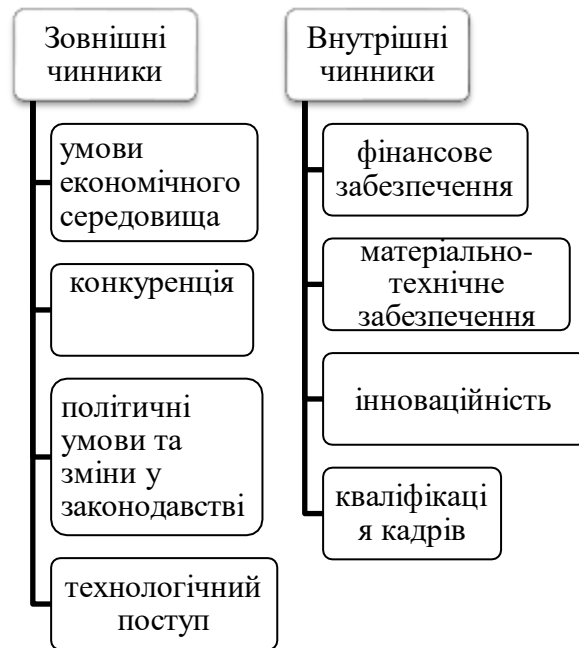

Рис 2.2. Зовнішні та внутрішні чинники у логістичному середовищі

Джерело: складено автором за матеріалами [43]

Щодо зовнішніх чинників (рис. 2.3), умови економічного середовища включають в показники інфляції, коливання обмінного курсу, ціни на паливо, розцінки на перевезення. Конкуренція – інтенсивність діяльності конкурентів, стан ринку, сучасні бізнес-підходи в логістиці. Політичні умови – митні процедури, податкове законодавство, екологічні норми, стандарти безпеки. Технологічний поступ – автоматизація складських операцій, цифровізація транспортних процесів, використання великих даних для прогнозування попиту [43].

Якщо говорити більш детально про основні внутрішні чинники (рис 2.3.), то треба зазначити що фінансові ресурси у контексті внутрішніх складових -

це обсяг інвестицій у логістику, загальні витрати на транспортування, складування, придбання необхідного обладнання. Матеріально-технічне забезпечення охоплює стан складських приміщень, транспортних засобів, IT-інфраструктури, а також наявність автоматизованих систем керування.

Інноваційність демонструє готовність до впровадження нових підходів, зокрема, екологічних рішень у доставці або роботизації складських операцій. Кваліфікація персоналу – це рівень професійної підготовки співробітників, зокрема наявність фахівців з логістики та аналізу даних .

Важливою тенденцією на сучасному етапі розвитку логістичних систем стало впровадження інноваційності у моделюванні стратегій, вона виявляється шляхом використання передових методів та інструментів, які сприяють збільшенню продуктивності та адаптивності логістичних операцій. Ключові характеристики інноваційного підходу включають: мінімізацію логістичних витрат та оптимізацію маршрутів транспортування завдяки передовим технологіям, зменшення витрат на запаси.

Також треба відмітити глобальні та регіональні логістичні стратегії [58]. Регіональна логістична стратегія на відміну від глобальної охоплює особливості місцевого ринку та використовує місцевих партнерів та постачальників для виконання логістичних функцій [29].

Таблиця 2.2

Порівняння логістичних стратегій на глобальному та регіональному рівнях

Критерій порівняння	Глобальна логістична стратегія	Регіональна логістична стратегія
Охоплення	Світовий ринок (охоплення одразу різних континентів)	Охоплення окремо виділених країн або окремого континенту
Логістичні хаби	Розміщені в стратегічно важливих світових транспортних хабах	Розміщені у межах регіонального центру
Швидкість поставок	Повільна (через найбільшу масштабність)	Швидка (перевезення в межах однієї країни або континенту)
Зосередження ринку	Глобальна орієнтація на світові продажі у великих обсягах	Цільова орієнтація на регіональний ринок в обмеженому регіоні

Джерело: складено автором за матеріалами [36]

Розглянемо на окремих прикладах мереж супермаркетів які використовують локальну та глобальну логістичні стратегії: британської транснаціональної мережі супермаркетів «Tesco», та німецької мережі «Edeka», що спеціалізуються на роздрібній торгівлі продуктами харчування

Таблиця 2.3

Порівняння глобальної та локальної логістичної стратегії на прикладі мережі супермаркетів

Критерії	Глобальна мережа супермаркетів «TESCO»	Мережа супермаркетів «Edeka»
Мережа функціонування	Розташування у країнах Європи (Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща і тд.), Азії (Японія, Південна Корея) та США	Локальна мережа, яка функціонує на німецькому ринку (11000 магазинів по всій країні)
Постачання	Логістичне обслуговування у межах трьох континентів (Європи, Азії та США)	Логістичне обслуговування у межах однієї країни (розміщення локальних логістичних центрів для обслуговування кожного регіону)
Логістична стратегія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рішення щодо постачань у всіх континентах приймаються у головному офісі (Великобританія) 2. Розвиток інфраструктури складів (оренда складів у 5 країнах Європи) 3. Акцент на використання технологій (кібербезпека, інтернет речей IoT, III) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акцент на гнучкість; 2. 7 окремих логістичних центрів у своєму регіоні відповідають за доставку та розподіл продукції ; 3. Мінімізація транспортних витрат шляхом оптимізації маршрутів
Ймовірність ризиків	Висока ймовірність (логістичні послуги мережі поширюються на 3 континенти, що викликає потребу в імпорту продукції, тому є ймовірність затримок)	Низька ймовірність (усі логістичні процеси відбуваються у межах однієї країни, що в свою чергу не ускладнює ланцюг постачання)

Джерело: складено автором за матеріалами [65, 66]

З наведеного у таблиці 2.3. бачимо, що глобальна стратегія «TESCO» суттєво відрізняється від локальної стратегії німецької мережі «Edeka» яка перш за все, проявляється у масштабах діяльності, різних методах організації ланцюгів постачання. Мережа «TESCO» мусить управляти операціями у міжконтинентальному рівні, що потребує більшого фінансування у розвиток

інфраструктури. Компанія повинна бути пристосована до різних ринкових умов, що робить її вразливою до зовнішніх економічних впливів, як-от політичної світової нестабільності так і проблем міжнародної логістики. На противагу цьому, локальна логістична стратегія, втілена «Edeka», будується на незалежності кожної регіональної філії. Цей підхід гарантує мережі гнучкість, відповідність місцевим потребам та стійкість до глобальних криз. Локальні масштаби дають змогу сконцентруватися на стратегії оптимізації внутрішніх логістичних процесів та мінімізації зовнішніх загроз. Таким чином, вибір логістичної моделі залежить від стратегічних цілей підприємства [5]. Глобальні гравці зосереджуються на розширенні та технічному розвитку, в той час як місцеві прагнуть стабільності та ефективності у рамках внутрішнього ринку.

2.2. Особливості змін логістичних операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Сфера міжнародної логістичної діяльності відіграє ключову роль у забезпеченні товарообігу між різними країнами, або навіть континентами та має значний вплив на ринок. Функціонування логістичного ланцюга не лише залежить від якісної логістичної стратегії або іншими організаційно-технічними нюансами - значну вагу у цьому питанні також мають економічна світова ситуація, політичні та культурні фактори. В залежності від ситуації в країні, ці фактори можуть сприяти, так і обмежувати функціонування логістичної діяльності, особливо на глобальному рівні [17, с. 69–73]. Якщо розглядати зв'язок між економічною ситуацією та міжнародною логістикою, то можна зазначити що численні економічні фактори займають важливі позиції у розвитку та функціонуванні міжнародних логістичних перевезень. Важливий макроекономічний індикатор, що суттєво впливає на логістику, є валовий внутрішній продукт (ВВП). ВВП визначає загальний обсяг вироблених товарів та послуг у державі за конкретний проміжок часу, і слугує індикатором

економічного стану. Зростання внутрішнього валового продукту, як правило, вказує на посилення підприємницької діяльності, збільшення виробництва, споживання та інвестицій. Це, у свою чергу, спричиняє збільшення попиту на логістичні сервіси: зростає обсяг транспортування, зберігання, митного контролю, обробки замовлень, виникає потреба у розвитку інфраструктури — складів, транспортних центрів, IT-рішень та інших. Навпаки, спад ВВП зумовлює зменшення торговельної активності, що обмежує логістичну діяльність [24, с. 48].

Ціни на паливо – один з основних економічних чинників, що суттєво впливають на міжнародну логістику. Витрати на транспортування становлять чималу частину логістичних видатків, а паливо – найважливіший елемент цих витрат, зокрема, у вантажних та авіаційних перевезеннях. Вартість вантажоперевезень, доставки та авіаційних рейсів напряму залежить від цін на пальне. На окремому прикладі можна розібрати динаміку цін на пальне (рис 2.3).

Рис 2.3. Динаміка цін на пальне за галон (2021-2025 рр.)

Джерело: складено автором за матеріалами [56]

Рис 2.3. візуалізує динаміку вартості бензину (дол. США/галон) у проміжку часу від 2020 до 2025 року. У період 2020–2021 років

спостерігаються помірні ціни (біля 1–1.5 дол./гал), що пояснюється впливом пандемії COVID-19 та, як наслідок, зменшенням купівельного попиту. З середини 2021 року до літа 2022 року ціни стрімко зросли, сягнувши понад 4 дол. США/гал. Це стало результатом відновлення економіки, ускладнень у логістиці та геополітичних змін. Протягом 2023 року ціни лишалися волатильними, демонструючи коливання у межах 2.5–3 дол. США. Впродовж 2024 року відбулося поступове зниження, і на квітень 2025 року ціни на бензин стабілізувалися на рівні 1.97 дол. США

Логістичним фірмам, ймовірно, доведеться змінювати свої стратегії ціноутворення, впроваджувати паливні надбавки або шукати альтернативні способи транспортування, щоб зменшити негативний вплив зростання цін на пальне. З іншого боку, коли ціни на паливо падають, постачальники логістичних послуг можуть відчувати зниження транспортних витрат. Це, в свою чергу, пом'якшує волатильність цін на пальне. Чимало логістичних компаній використовують стратегії хеджування (інструмент для зниження ризиків несприятливих ринкових факторів) палива, зокрема, укладання угод, які фіксують ціни на пальне на певний період. Такий підхід сприяє стабілізації витрат та захищає від різких стрибків цін [43].

Інфляція, яка означає загальне подорожчання товарів і послуг та знецінення грошей, має прямий економічний вплив на логістику, піднімаючи ціни на товари, сервіси та робочу силу. Висока інфляція може спровокувати збільшення витрат на матеріали, пакувальні матеріали, зберігання та доставку. Для логістичних фірм це означає подорожчання транспортування продукції між локаціями, що, зрештою, зменшує прибуток. З іншого боку, інфляція може відбитися на доступності логістичних послуг для споживачів. З ростом витрат у постачальників логістичних послуг, може виникнути потреба в підвищенні цін, що потенційно може призвести до скорочення попиту. Компанії змушені ретельно переглядати свої цінові стратегії та структури витрат, щоб утримувати конкурентоспроможність в умовах інфляції [6].

Окрім того, інфляція може впливати на поведінку покупців та схеми споживання, що, в свою чергу, впливає на планування та реалізацію логістичних операцій. Наприклад, у часи високої інфляції, споживачі можуть скоротити витрати на не обов'язкові товари та послуги, що призводить до падіння попиту на певні групи товарів. Логістичні компанії на глобальному ринку повинні бути гнучкими, оперативно адаптуючи свої операції до мінливих ринкових умов.

Економічне зростання та споживчий попит тісно переплітаються з логістичною сферою. Коли економіка розквітає, зростають видатки споживачів та активізується промисловість, що збільшує потребу в логістичних послугах, як-от перевезення, зберігання на складах та управління запасами. І зворотний процес: під час економічного спаду, коли витрати споживачів та виробництво зменшуються, попит на логістику може скорочуватись. Розуміння цих економічних тенденцій є надзвичайно важливим для логістичних компаній, оскільки допомагає їм планувати та розподіляти ресурси. В періоди економічного піднесення, компаніям може знадобитися інвестувати в розширення, наприклад, збільшити кількість транспорту або складські площі, щоб задовольнити зростаючий попит. Під час спаду доведеться зосередитися на економії та покращенні ефективності, щоб зберегти прибутковість [30]. Крім того, економічний стан може впливати на те, які саме товари транспортуються. Наприклад, в умовах економічного зростання може виникнути більший попит на предмети розкоші та електронні пристрої, натомість, під час спаду попит зміститься в бік товарів першої необхідності та базових продуктів. Логістичні компанії повинні вміти адаптуватися до таких змін, щоб оптимізувати свої операції та максимально ефективно задовольняти потреби своїх клієнтів.

Таблиця 2.4

Вплив економіки на міжнародну логістику

Економічні умови	Попит на логістичні послуги	Заходи які приймають компанії	Приклади товарів вигідних для перевезення
Позитивний економічний клімат (зростання)	Зростання попиту	1. Інвестування у власний автопарк та складські приміщення; 2. Залучення нових кваліфікованих кадрів;	1. Побутове обладнання; 2. Товари для промислового виробництва
Негативний економічний клімат (спад)	Зменшення попиту	1. Спроба скорочення загальних витрат 2. Удосконалення процесу проведення логістичних операцій	1. Продовольчі товари та гігієнічні засоби 2. Одяг і взуття 3. Побутова хімія

Джерело: складено автором за матеріалами [60]

Розглянемо вплив політичних факторів на міжнародну логістику, та відмітимо що у глобальній торгівлі політична нестабільність постає ключовою та дуже сильною проблемою для фірм, що беруть участь у міжнародній логістиці та займаються зовнішньоекономічною діяльністю. На сучасному етапі, відродження протекціонізму, загостренням торговельних суперечок та посиленням геополітичного напруження, значно збільшила непередбачуваність у сфері міжнародної логістики. Ця дедалі більша невизначеність ускладнює вже непросту задачу орієнтування в процесі побудови глобального ланцюга постачання, змушуючи компанії докладати максимум зусиль для підтримки стабільності своїх логістичних операцій. У цьому контексті політична нестабільність виступає серйозним викликом безперервному функціонуванню міжнародних логістичних підприємств. Непередбачуваність політичного ризику, що виражається в раптових змінах політики, запровадженні мита та зміни у кодексах, створює численні перешкоди для стабільного функціонування. Ці непередбачені зміни можуть різко вплинути на переміщення товарів через кордон, призводячи до логістичних затримок та збільшення операційних витрат. Складність ситуації посилюється об'єктивними труднощами, з якими стикаються компанії, намагаючись прогнозувати та розробляти стратегії в умовах таких політичних змін. Із за такої невизначеності компанії змушені постійно боротися із цією

складною проблемою, переглядати свій підхід до управління глобальним ланцюгом постачання [70].

Значний вплив на міжнародні логістичні процеси також мають культурні фактори, які також суттєво впливають на ефективність у ланцюгу постачань. У даному аспекті ефективність логістичної компанії відображається у розумінні різних звичаїв, ділової практики та стилів спілкування. Нездатність усунути культурні відмінності може призвести до непорозуміння, затримок та напружених ділових відносин між партнерами, особливо це небезпечно для підтримання конкурентоспроможності на глобальному рівні.

Як правило перш за все, враховують фактор мовних бар'єрів, тому що мова є ключовою частиною комунікації під час складання домовленостей. Різні регіони мають унікальні мови та стилі спілкування, що може призвести до непорозумінь у координації ланцюга поставок. Некоректне трактування термінології, документації або інструкцій здатне спровокувати проблеми під час транспортування, зберігання чи проходження митних формальностей щодо вантажу. Як гарний приклад, логістичні підприємства, які проводять логістичні операції на території Китаю, зобов'язані зважати та бути підготовленими до специфіки місцевої мови, складаючи договори та маркуючи товари [72].

Бізнес практика та різні стилі прийняття домовленостей відіграють важливу роль у міжнародних логістичних процесах, тому що кожна нація вирізняється своїм специфічним стилем ведення бізнес зустрічей та процесом прийняття і зваження рішень. Скажімо, у певних культурах найбільше цінують відвертість, натомість інші зосереджують увагу на створенні міцних ділових зв'язків.

Юридичні та нормативні відмінності також притаманний фактор для культурного значення. Кожна країна визначає власні закони, правила та стандарти, які керують імпортом, експортом, перевезенням та зберіганням вантажів. Ці відмінності охоплюють не тільки митні формальності, а й нормативи до пакування, маркування та сертифікації продукції, включаючи

екологічні стандарти та санітарно-гігієнічні вимоги. Недотримання хоча б однієї з цих вимог може призвести до затримок поставок, фінансових санкцій чи навіть зупинки логістичних операцій [63].

Таблиця 2.5

Пріоритетні культурні фактори країн світу

Культурний фактор	Вплив на логістичний процес	Країна
Прямий та непрямий стиль спілкування	Визначає ступінь прозорості у висвітленні умов договорів, викликів та потенційних загроз.	Прямий- США, Німеччина; Непрямий- Японія, Китай.
Пунктуальність	Вчасна доставка вантажу, точність проведення логістичних операцій.	Швейцарія, Німеччина
Мовний бар'єр	Важливий фактор під час складення контракту.	Індія, Китай
Формальності у веденні переговорів	Підхід до офіційних зустрічей під час контрагування.	Формальний підхід- Великобританія; Неформальний підхід- Австралія
Побудова стійких ділових стосунків	Деякі держави реагують оперативнo й практично, інші ж — виважено, зводячи довгострокові взаємини.	Швидкий результат- США, Корея, Японія. Довгострокова праця- Франція.
Релігія	Визначає ставлення, чіткий розпорядок дня праці, неможливість імпорту у ці дні та заборона на імпорт певних видів товару	Іслам (Саудівська Аравія - заборона імпорту алкоголю та свинини) Ізраїль (Іудаїзм - вихідні дні у Шабат).

Джерело: складено автором за матеріалами [18, с. 152–168]

У міру розвитку міжнародних логістичних процесів, адаптація до культурних факторів набуває все більшого значення. Для зниження ризику культурних проблем та непорозумінь під час міжнародних логістичних процесів логістичні компанії використовують різні методи управління культурними відмінностями, наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Ключові культурні проблеми у глобальній логістиці та методи їх вирішення

Культурна відмінність	Метод вирішення
Комунікаційні бар'єри	<ol style="list-style-type: none"> 1. Найм професійних перекладачів; 2. Організація міжкультурних практик для логістичних команд;
Відмінності бізнес практики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення культурних норм країни-партнера; 2. Застосування підходу переговорів з урахуванням місцевих звичаїв; 3. Зміцнення відносин на довіри для тривалої та безперешкодної праці
Юридичні та нормативні відмінності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання правил міжнародних торговельних угод та регіональних норм; 2. Взаємодія з юристами країни-партнера для гаранту дотримання всіх вимог; 3. Створення системи відповідності, яка враховує стандарти різних ринків
Різний підхід керування робочою силою	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стимулювання вивчення культурної компетентності у логістичних підрозділах. 2. Впроваджувати принципи різноманіття, тим самим формуючи сприятливу атмосферу для праці. 3. Заохочувати відкритий обмін інформацією та гнучкість в методах керівництва.

Джерело: складено автором за матеріалами [44]

Керування культурними розбіжностями в міжнародній логістиці є важливим викликом, що має на меті забезпечення безперебійного функціонування, оптимізації витрат та побудови стійких ділових партнерств. Використання культурного інтелекту, впровадження технологічних рішень та налагодження регіональних співпраць дозволяють компаніям ефективніше управляти глобальними ланцюгами постачання. У міру розвитку міжнародної логістики, пристосування до культурних тонкощів стане критичним чинником для досягнення тривалого успіху.

Значна частка досліджень спеціалістів зосереджується на оптимізації та розвитку організації логістики для управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. У науковій літературі для опису логістичного супроводу організації ЗЕД підприємства використовуються такі ключові

поняття та категорії: 1) міжнародний бізнес; 2) міжнародна торгівля; 3) міжнародні економічні взаємини; 4) глобальна логістика; 5) глобальний логістичний менеджмент; 6) міжнародна логістика; 7) єврологістика; 8) логістика зовнішньоекономічної діяльності; 9) митна логістика; 10) експортно-імпортна логістика; 11) логістика в міжнародному бізнесі; 12) міжнародна логістична діяльність; 13) зовнішньоекономічна логістична діяльність; 14) логістика для міжнародних компаній; 15) глобальне управління ланцюгами постачання; 16) менеджмент міжнародних торгових операцій; 17) митне та логістичне регулювання в системі міжнародних економічних відносин та інші [52, с. 38-45].

Рис 2.4. Логістичний супровід ЗЕД

Джерело: складено автором за матеріалами [15, с. 38–45]

Для підприємства що займаються зовнішньоекономічною діяльністю є важливим фокусування на важливості проведення логістичних операцій та

виокремлення окремих логістичних послуг яких вони потребують. Адже саме логістика виступає наріжним каменем, гарантуючи ефективне переміщення товарів, даних та фінансових ресурсів між різними державами. Необхідність логістики виникає з метою скорочення операційних витрат. Завдяки оптимізації процесів постачання, вибору вигідних перевізників та митно-логістичному плануванню, підприємства мають змогу досягати значної економії фінансів. Найбільшу пріоритетність у даному питанні мають такі логістичні операції як: транспортування товарів та послуг, складські послуги, документація та митне оформлення [7].

Рис 2.5. Рівень зацікавленості ЗЕД компаній у проведенні логістичних операцій

Джерело: складено автором за матеріалами [33]

Рис 2.4 показує пріоритетність здійснення логістичних операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності, та демонструє найбільшу зацікавленість у транспортуванні товарів та послуг як ключового елементу функціонування логістичного ланцюга та міжнародної торгівлі. Високий рівень зацікавлення демонструє нагальну потребу в перевірених транспортних сервісах, мінімізації витрат на транспортування та зменшенні тривалості логістичного процесу. Також значну увагу приділяють складським послугам, тому що стратегічне

розташування складів дає змогу оптимізувати ланцюг постачання. Слід звернути увагу на зростання зацікавленість у страхуванні вантажів, що свідчить про підвищення професіоналізму та гарантій безпеки для споживачів.

За своєю суттю логістичні операції поділяються на потоки (інформаційний та матеріальний), що охоплюють як і фізичне переміщення, так і інформаційну базу для супроводження вантажу. Наведемо приклади самих затребуваних логістичних операцій які надають великі логістичні провайдери на міжнародному ринку: DHL, DB Schenker, Kuehne+Nagel, XPO Logistics та FedEx. Серед матеріальних потоків виділимо: транспортування, складування, упакування, завантаження та розвантаження. До інформаційних відноситься збір та обробка інформації [22].

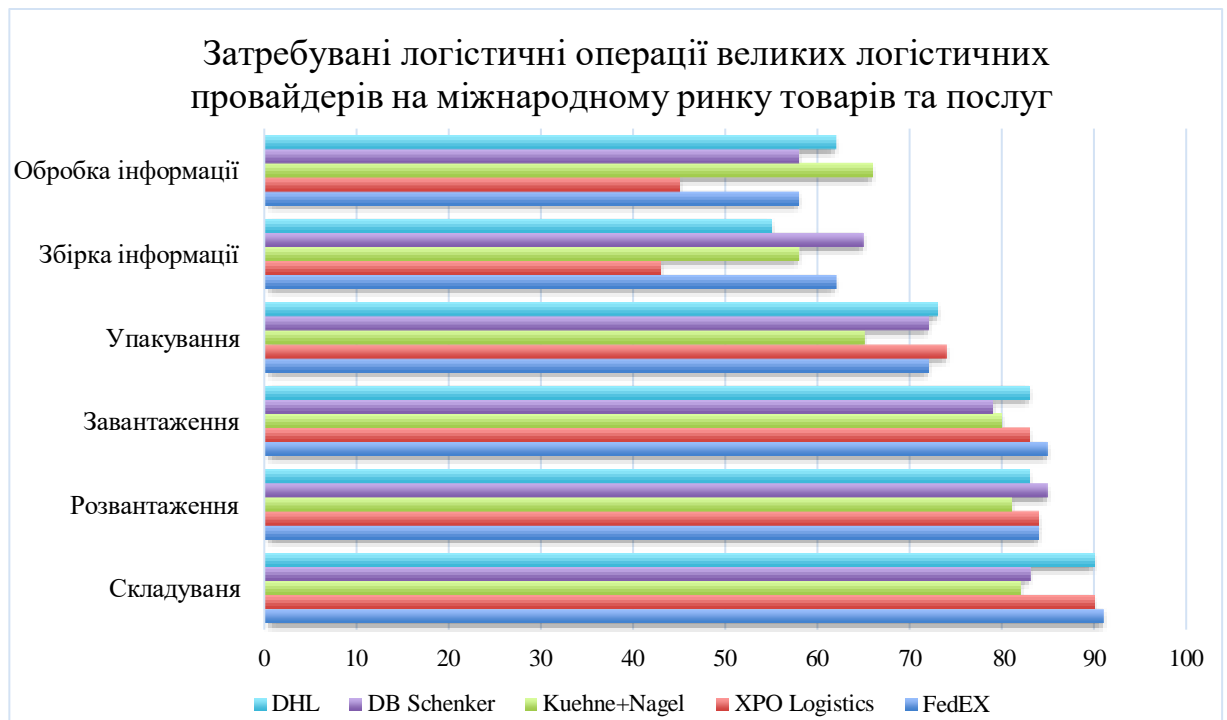

Рис 2.6. Затребувані логістичні операції найвідоміших логістичних провайдерів світу

Джерело: складено автором за матеріалами [71]

Рис 2.5 демонструє самі затребувані послуги які надають великі провайдери на даний момент. На графіку можна побачити що DHL має значну часту проведення складських операції, що свідчить про глобальну складську мережу [53, с. 66-68]. Kuehne+Nagel показує рівень збалансованості у проведенні усіх видів логістичних операцій, особливо сильною стороною

виступає інформаційний потік [62, с. 18-21]. DB Schenker показує досить високу активність в інформаційних операціях, що свідчить про розвинуту цифровізацію. XPO Logistics [74] та FedEx у першу чергу концентрують свою увагу на матеріальні потоки, та є світовими лідерами у даному аспекті (розвантаження, завантаження, складування), а інформаційні використовують як додатковий інструмент оптимізації [55, с. 10-14].

2.3. Тенденції розвитку міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності компаній

На сьогоднішній день великі компанії функціонують на взаємопов'язаному глобальному ринку, де товари та послуги перетинають кордони з безпрецедентною швидкістю. Це динамічне середовище значною мірою стало можливим завдяки ключовій ролі, яку відіграє логістика. У нашому все більш взаємопов'язаному світі важливість логістики у світовій торгівлі неможливо переоцінити.

Логістика є джерелом життя міжнародної торгівлі, оскільки вона служить невидимою силою, яка забезпечує ефективний рух товарів від виробників до споживачів на великі відстані. Логістика охоплює різні види діяльності, від закупівель і виробництва до складування, транспортування та розподілу. Логістика прагне оптимізувати потік продуктів, інформації та фінансів у глобальному ланцюжку поставок, тим самим логістична діяльність не тільки гарантує пересування продукції через кордони як може показатися на перший погляд, а й регулює інші потоки [23].

Важливо відмітити що функціонування міжнародної логістики у системі зовнішньоекономічної діяльності має свої перспективи та тенденції.

Ефективне управління ланцюгом поставок є наріжним каменем безперебійної глобальної торгівлі. Це передбачає оптимізацію потоку товарів, інформації та фінансів від виробництва до доставки, забезпечуючи своєчасні та економічно ефективні процеси. Оптимізація логістики, мінімізація

затримок і максимальне використання ресурсів дозволяють підприємствам ефективно задовольняти попит.

Інтеграція технологій, моніторинг у реальному часі та прийняття рішень на основі даних відіграють життєво важливу роль у цьому процесі, особливо у сучасному часі. Ефективне управління ланцюгами постачання визначає контроль за кожним етапом, забезпечуючи відповідність продукції вимогам клієнта та запобігаючи затримкам. Після готовності та позитивного висновку відділу контролю якості, наступним етапом стає відправка замовлення споживачу [46].

Підвищення ефективності ланцюга постачання - це дуже зручний інструмент, що в свою чергу скорочує час виконання замовлення, підвищує продуктивність і сприяє гнучкості, дозволяючи підприємствам швидко реагувати на зміни ринку. Ця оптимізація сприяє стійкості, оскільки скорочення часу транспортування та краще використання ресурсів сприяють екологічно чистим практикам, узгоджуючи їх із сучасними екологічними цілями.

Зменшення витрат і економічна ефективність полягає у мінімізації витрат на транспортування вантажу шляхом оптимізації маршрутів та підбору економічно вигідного виду транспорту, оптимізації витрат на складування та зберігання товарних запасів. Відіграє ключову роль у здобутті економічної результативності інформаційна інтеграція – застосування цифрових інструментів для відстеження вантажів, керування запасами, передбачення потреб та удосконалення планів постачання. Системи управління ланцюгами поставок (SCM), транспортні системи управління (TMS), системи електронного обміну даними (EDI) гарантують відкритість та злагодженість взаємодій між усіма ланцюговими учасниками [50].

Підвищення рівня задоволеності клієнтів/замовників. Споживач - ключова персона споживчого ринку. Для успішного функціонування та підвищення рівня довіри та задоволеності серед споживачів на міжнародному ринку, потрібно підтримувати позиції у конкурентному середовищі.

Логістична функція у цьому аспекті є дуже важливою для визначення рівня підприємства яке займається зовнішньоекономічною діяльністю, тому що отримання переваги на світовому ринку за допомогою логістики може призвести до збільшення продажів і підвищення задоволеності клієнтів, що може призвести до того, що компанія отримує вищий прибуток та зміцнить свої позиції на ринку. Важливо зауважити що, задоволеність споживачів полягає не тільки в своєчасній доставці матеріалів, а й у повній прозорості операцій та опір на відгуки минулих замовників [51]. Тому великі компанії повинні як можна частіше проводити оцінку задоволеності клієнтів для привертання уваги нових.

Прискорення розширення світового ринку у контексті збільшення потреб у швидкій доставці, ліквідації перешкод у світовій торгівлі та інтеграції передових технологій, логістична діяльність перетворюється на ключовий механізм для прискорення руху товарів, фінансів та інформації між різними країнами світу. Одним з ключових факторів, які стимулюють розширення світового ринку, є глобальна інтеграція ланцюгів постачання. Завдяки даній тенденції, компанії мають можливість швидко транспортувати товари між різними частинами світу, оперативно реагуючи на коливання попиту та пропозиції в реальному часі.

Покращене управління запасами - впровадження цифрових рішень та програм для управління запасів. В умовах жорсткої конкуренції та стрімких змін на ринку, звичні методи обліку виявляються застарілими. Тому все більше підприємств переходять на нові цифрові рішення для контролю за запасами, наприклад: система управління складом (WMS) та (ERP) системи, що підвищують ємність складу на 10%, забезпечують повний контроль пересування товару у режимі реального часу та відстежують залишки товарної продукції на складах [73].

Зменшення ризиків і стійкість. Найбільшою відповідальним завданням логістики у системі ЗЕД підприємства є управління ризиками в ланцюгах поставок. Логістичні підходи зосереджуються на ідентифікації слабких місць,

оцінюванні можливих ризиків (як-от затримки на кордоні, збої в поставках, коливання валют, санкції) та створенні альтернативних маршрутів доставки. Саме завдяки застосування цифрових ресурсів та аналітичних інструментів оцінки ризиків компанії здатні швидко реагувати на форс-мажорні ситуації [45,с.88].

Спрощення міжнародних торгових угод безпосередньо впливає на ефективність зовнішньоекономічної діяльності компанії. У сфері логістичних операцій це проявляється саме в пришвидшенні проходження митних формальностей та процедур, узгодження норм і правил для товарів, а також впровадження цифрових технологій в обробку необхідних документів (e-docs - інноваційний документообіг з інтеграцією ШІ). Спрощення міжнародних торговельних умов у сфері проведення логістичних операцій відчиняє двері для ЗЕД компаній, посилюючи їхню здатність конкурувати, прискорюючи рух капіталу та сприяючи входженню у світову економічну систему [34].

Екологічна стійкість і відповідність є таким же важливим аспектом під час діяльності компаній які ведуть міжнародну торгівлю як і інші технічні та виробничі умови. Це зумовлено як і посиленням нормативних вимог з боку міжнародних організацій охорони навколишнього середовища, так і збільшенням інтересу споживачів до екологічно чистих та товарів споживання. Найуспішнішою логістичною схемою у цьому аспекті є впровадження «зеленої логістики», яка спрямована на мінімізацію викидів у повітря та зниження рівня небезпеки довкілля шляхом переходу на біорозкладну та переробну схему упаковки товарів та зменшення викидів вуглекислого газу (CO₂) через впровадження екологічно чистих видів транспорту (електромобілів, залізничного та морського транспорту) [10].

Слід зазначити, що для реалізації окреслення цих перспектив слід подолати певні бар'єри у системі функціонування міжнародної логістики та зовнішньоекономічної діяльності. Саме до таких бар'єрів відноситься: недостатньо розвинена інфраструктура (низький рівень розвитку логістичної інфраструктури може стати перешкодою для безперервного функціонування

, незадовільний шлях сполучення, недостатня кількість логістичних центрів, складських приміщень та транспорту може сповільнювати переміщення товарів та підвищують витрати), митні формальності та складніша транспортна документація (тривалі та непрозорі митні перевірки, забюрократизовані перешкоди, дублювання документів, недосконалість автоматизації — усе це породжує затримки на кордонах, збільшує логістичні видатки та негативно відбивається на строках доставки. Ця проблема відчутна найбільше в державах, де митне регулювання зазнає частих змін або перегукується із законодавством інших відомств), масштабність (головна риса що відрізняє глобальну логістику від внутрішньої, компанії що тільки попадають на світовий ринок та не мають достатньо досвіду, відчувають певні складнощі, а саме: найбільший обсяг замовлень та велика відстань перевезень [57]).

Зауважимо, що на даний час організація міжнародної логістичної діяльності в Україні як приклад гальмування через множину неочевидних бар'єрів під час війни. До них відносяться такі чинники: перебої у ланцюгах постачання продовольства, зменшення експортних поставок продукції через блокування морських портів у зв'язку з воєнним станом, невиконання умов та термінів зовнішньоекономічних договорів, зростання трансакційних витрат і витрат на логістику, дефіцит пального внаслідок руйнування паливних сховищ та складну транспортну логістику, що викликає вищу вартість доставки та затримки, обмежений потік прямих інвестицій у розбудову та функціонування відповідної логістичної інфраструктури (термінали, склади, розподільчі центри), державна монополія на транспортні шляхи та відсутність механізмів розподілу логістичних маршрутів за категоріями в умовах воєнних дій та інші.

Для усунення згаданих перешкод та поліпшення процесів є необхідним впровадження комплексних процесів, а саме: сконцентруватися на відбудові основних маршрутів перевезення, розробляти альтернативні рішення

морським перевезенням, та створювати стратегічні запаси пального у безпечних регіонах [49, с. 54-60].

Згідно з науковими працями та дослідженнями фахівців ми можемо визначити та аналізувати зовнішньоекономічну діяльність як набір окремих категорій, залежно від етапів її впровадження, та систематизувати їх таким чином: найвищий с з них мегарівень представлений на світовому рівні являє із себе сукупну зовнішньоекономічну діяльність міжнародних економічних відносин держав світу, тобто та цьому рівні відбувається взаємодія економічних систем країн з усього світу.

Метарівень, що представлений як регіональний пласт взаємодії зовнішньоекономічних відносин, який реалізується через процес обмеженої географічної інтеграції та роботу регіональних інтеграційних об'єднань. Макрорівень - це комплекс взаємодій у сфері зовнішньої економіки між державами світу що координують міжнародну торгівлю товарів та послуг.

Мезорівень - зовнішньоекономічні взаємодії між конкретними галузями промисловості різних країн світу, а також зовнішньоекономічні взаємини в контексті окремих регіонів. Найменший серед усіх за масштабністю здійснення мікрорівень - це зовнішньоекономічна діяльність окремих підприємств, яка включає в себе обслуговування їх операцій на міжнародному ринку.

Цей рівень включає виробничо-господарські аспекти, організаційні та економічні особливості, а також комерційні функції компаній, які вони здійснюють, працюючи на міжнародному ринку [56, с. 104-105]. Кожен ж вищеперерахованих рівнів має свої перспективи розвитку (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Перспективи векторів розвитку зовнішньоекономічної діяльності

Рівень	Перспективи
--------	-------------

Мегарівень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розбудова безперервності міжнародних логістичних потоків; 2. Укріплення позицій світових організацій (СОТ, ВТО) для стабільності на глобальному ринку; 3. Поглиблення глобалізації та інтеграція національних економік світу
Метарівень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення масштабів для вільної торгівлі - полегшення режиму торговельних операцій серед держав; 2. Організація спільних просторів для руху товарів та капіталу; 3. Інвестиції в інфраструктурні об'єкти: транспорт та склади
Макрорівень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зростання об'ємів глобальної торгівлі шляхом розширення співпраці з партнерами; 2. Поліпшення транскордонних умов логістики; 3. Програма у межах міжнародного розвитку (інвестиції та технічна підтримка)
Мезорівень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Галузева співпраця: підвищення продуктивності через міжнародний розподіл праці; 2. Формування міжгалузевих логістичних об'єднань: оптимізація логістичних маршрутів між секторами економіки; 3. Залучення іноземного капіталу в регіони: оновлення виробничого потенціалу; 4. Впровадження інноваційних логістичних рішень у промисловості.
Мікрорівень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вихід підприємств на закордонні ринки: шляхом експорту/імпорту, включення до світових ланцюгів постачання; 2. Удосконалення логістичних витрат та збільшення ефективності: через застосування SCM, ERP, CRM; 3. Створення адаптивних логістичних стратегій: пристосованих до змін міжнародного оточення; 4. Конкурентна перевага за допомогою логістики: поліпшення якості обслуговування та стабільності поставок.

Джерело: складено автором за матеріалами [42, с. 104-105]

Попри усі виклики, нестабільну геополітичну ситуацію (санкцій, війна в Україні, пандемія COVID-19) та політичну напруженість на сучасному етапі можна виділити тенденцій розвитку логістики у системі зовнішньоекономічної діяльності, до них відносяться: підвищення рівня кібербезпеки для уникнення перебоїв ланцюгу постачання, роботизацію логістичних процесів, яка все більше використовується та має потенціал (роботизація на логістичних терміналах, використання повітряних дронів та безпілотних електромобілів для доставки), акцент на екологію, розвиток мультимодальних перевезень (наприклад використання комбінації автомобільного і повітряного транспорту) [37, с. 21-23].

Важливо відмітити критичні компоненти логістики для успіху у сфері міжнародної торгівлі, адже для покращення логістичних система підприємство повинно зосередитись на окремих компонентах, для досягнення успіху у міжнародній торгівлі. Саме для вдосконалення логістичної структури та гарантування стабільного функціонування у міжнародному торговому просторі підприємства повинні сфокусувати свою увагу на системі управління транспортом, адже воно є невід'ємним фактором для переміщення товарів та послуг через кордон різними видами транспортування, як-от повітряним, морським так і наземним шляхом. Надійне управління транспортом (система TMS) мінімізує можливі ризики на затримки та автоматизує процес доставки [34]. Не менш важливим компонентом є дотримання митного законодавства та міжнародних стандартів під час проходження митного контролю. Забезпечення точною документацією дозволяє пройти етап митниці без перешкод та можливих штрафів. Щодо управління запасами, то даний аспект регулює обсяги запасів для задоволення попиту без надлишкових запасів, допомагає в процесів кругообігу товару тим самим зменшуючи складні витрати. Інноваційних технологій все більше стають важливими у контексті функціонуванні на міжнародному рівні. Огляд та відстеження ланцюга поставок у реальному часі дає змогу миттєво приймати рішення та надає повну прозорість процесу. Застосування цифрових рішень, таких як: автоматизація , ШІ та Інтернет речей (IoT) дозволяє покращити точність планування процесів та безпосередній логістичний процес [48].

Завдяки управлінню ризиками та їх виявленням можливо виявити можливу небезпеку у роботі ланцюга постачання та швидко її скорегувати що гарантує безперебійність торговельної міжнародної торгової діяльності. Важливим логістичним рішенням залишається оптимізація витрат, даний компонент допомагає знизити витрати на транспортування, складування та експлуатацію, що має впливає на рентабельність міжнародної торгівлі.

Висновки до другого розділу

1. Логістична стратегія підприємства являє собою не лише план розвитку, але й довгостроковий задум керування процесом з метою усунення ризиків або вдосконалення фінансових, інформаційних та матеріальних потоків. Логістична стратегія містить у собі: аналіз логістичної системи, виявлення слабких сторін та безпосереднє втілення у логістичний процес. Досліджено, що найкраще розроблена стратегія дає змогу компаніям, реалізувати власні цілі на міжнародній арені та ефективно функціонувати у конкурентному просторі. Процес розробки стратегії потребує відповідального підходу з урахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів логістичного процесу.

2. Значний вплив на міжнародні логістичні процеси мають економічні, політичні та культурні фактори, що здатні як і стимулювати розвиток логістичної сфери, так і при поганих умовах створювати несподівані бар'єри. Такі економічні індикатори як ВВП, вартість на паливо, показники інфляції мають прямий вплив на вантажоперевезення та на логістичну інфраструктуру загалом. Турбулентність та суперечки у політичній сфері несуть за собою проблеми, через які компанії повинні перманентно корегувати свої задачі, включаючи змінення у маршрутах перевезень та запровадження нових методів подолання ризиків. Особливо виділяються культурні чинники, які відіграють ключову роль у створенні стабільних партнерських відносин та логістичних мереж. Знання мовних перешкод, особливостей ведення бізнесу, манери спілкування та юридичних вимог кожної країни допомагає мінімізувати загрози неправильного тлумачення, простоїв чи невиконання контрактних обов'язків. З огляду на це, компанії все частіше використовують міжкультурні тренінги для своїх співробітників, залучають місцевих експертів та розвивають партнерські зв'язки.

3. Майбутнє логістики у світовій торгівлі готове до значних трансформацій. Прогрес у таких технологіях, як штучний інтелект і блокчейн, зробить революцію в управлінні ланцюгом поставок,

підвищивши ефективність і прозорість. Безпілотники та автономні транспортні засоби змінять доставку на останню милю, зменшивши витрати та вуглецевий слід. Однак ці інновації супроводжуються проблемами. Наприклад, загрози кібербезпеці можуть поставити під загрозу цілісність даних. Подібним чином потреба в кваліфікованій робочій силі для роботи з передовими системами збережеться. Занепокоєння навколишнім середовищем і суворіші правила також вимагатимуть екологічно чистих практик та ініціатив щодо сталого розвитку. Щоб подолати ці складнощі, партнерство з експертами галузі стає обов'язковим. Співпраця з надійними партнерами допоможе підприємствам використовувати передові рішення.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження логістичної діяльності у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства ми дійшли до наступних висновків.

1. Досліджено міжнародну логістичну систему як важливий елемент функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємств на закордонних ринках. Саме міжнародна логістика відкриває нові можливості для інтернаціональних компаній, надаючи купу нових можливостей у вигляді підтримки конкурентоспроможності компанії у великих масштабах та підвищення якості обслуговування на глобальному ринку. Логістична діяльність у даному випадку виступає інструментом для оптимізації процесів постачання та ефективній логістичній організації потоків в умовах виходу підприємства на зовнішні ринки. У нашу епоху четвертої промислової революції наріжним каменем стало введення інноваційних технологій у міжнародний логістичний процес, що в свою чергу відрило купу нових можливостей для розвитку світових підприємств. У сфері логістики це зіграло важливу роль, адже інноваційні технології як: штучний інтелект (ШІ), блокчейн, хмарні сервіси та інтернет речей спростили процес вантажоперевезень зробивши його більш прозорим, точнішим та менш перебіїним.

2. Обґрунтовано, що міжнародна логістика об'єднує у собі комплекс взаємопов'язаних між собою компонентів з ціллю забезпечення ефективності у робочому процесі. Вона охоплює взаємодію багатьох учасників: від тих, хто виробляє, до тих, хто кінцево споживає, а саме: постачальник, експортер, посередник на кінцевий споживач. Визначено що невід'ємною частиною глобальної логістичної системи, є регіональна логістика. Працюючи в синтезі вони створюють між собою єдиний канал постачання, та відрізняються між собою масштабність проведення операцій, різною документацією та складністю проведення перевезень. Транспортна інфраструктура виступає ключовою складовою у сфері міжнародної логістики. Вона передбачає використання різних видів транспорту для здійснення перевезень, вибір яких

визначається особливостями маршруту, бюджетними обмеженнями, специфікою вантажу, екологічними стандартами та метеорологічними умовами. Раціональний вибір транспорту сприяє досягненню максимальної ефективності, гарантує безпеку перевезень та забезпечує оперативну доставку. Виділяється також важливість складських функцій, в логістичному ланцюзі виступає ключовим елементом, що виконує низку критичних задач. Його головні функції охоплюють: збереження товарів, їх прийом, комплектацію, подальшу видачу, а також забезпечення безперервних поставок відповідно до замовлень кінцевих споживачів.

3. Розглянуто логістичну стратегію компанії як стратегічно важливе рішення для успішного функціонування на міжнародному ринку товарів та послуг. Її фундамент закладається шляхом детального розгляду наявних логістичних операцій, виявлення навіть ледь помітних слабких місць, а також створення та впровадження покращень. Така стратегія досягає успіху через узгодження всіх логістичних компонентів, з урахуванням зовнішніх та внутрішніх умов, здатність швидко реагувати на зміни та спрямованість на поліпшення сервісу, зберігаючи при цьому контроль над витратами. Це дозволяє компанії залишатися конкурентоздатною та без проблем пристосовуватися до реалій зовнішнього ринку.

4. В результаті аналізу міжнародної логістичної діяльності обґрунтовано вплив економічних, політичних та культурних факторів. Ці фактори здатні як підтримувати, так і обмежувати міжнародні логістичні процеси. В економічному сенсі, підвищення чи зниження показнику внутрішнього валового продукту, інфляція та коливання цін безпосередньо впливають на потребу в логістичних послугах. Турбулентність у політиці робить процес створення ефективних ланцюгів постачання складнішим. Культурні нюанси позначаються на бар'єрах спілкування, організації бізнес процесів та відмінності юридичного регулювання у різних державах. Для подолання бар'єрів підприємства повинні демонструвати гнучкість, змінювати стратегії та зважати на особливості міжнародного оточення.

5. Дослідження виявило, що міжнародна логістична діяльність у системі ЗЕД підприємств продовжує зазнавати динамічного розвитку та активно еволюціонувати у час глобалізаційних змін. Головними трендами стало вдосконалення логістичних ланцюжків шляхом інтеграції інноваційних технологій у робочі процеси, оптимізація процесів постачання, а також увага на екологічну свідомість. Підприємства все більше концентруються на автоматизації логістичних процесів, ставивши пріоритети на цифрові рішення (електронний документообіг, ШІ, IoT). Для впевненого функціонування та зростання на глобальному ринку критично важливим є вирішення питань інфраструктури, проходження митниці та швидке реагування на економічні зміни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боковець В. О. Інноваційні технології в міжнародній логістиці /Харків: ХНЕУ, 2024. 206-208 с.
2. В. С. Редька. Сутність та основні види логістичних стратегій та їхнє місце у системі управління підприємством: науковий журнал / Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, 2012. 188–189 с.
3. Види транспорту у логістиці. URL: <https://ua.kapoklogcn.com/info/the-6-types-of-transportation-in-logistics-99191860.html> (дата звернення: 20.12.2024)
4. Концептуальні засади моделювання та управління логістичними ризиками на підприємстві : монографія / за ред. В. В. Вітлінський , В. І. Скіцько. Київ: КНЕУ, 2013. 246–247 с.
5. Водолажська Т.О., Ачкасова Л. М. Моделювання логістичних стратегій підприємства / Харківський національний автомобільно-дорожній університет, 2022.
6. Вплив інфляції на ланцюги постачання. *SeaRates blog*. URL: <https://www.searates.com/ua/blog/post/vpliv-nflyac-na-lancyugi-postachannya-prognozi-na-2024-2025-гk> (дата звернення: 01.03.2025).
7. Гришко В. В.. Економіка та суспільство. Управління логістичними операціями зовнішньоекономічної діяльності підприємства: монографія. Мукачево, 2022.
8. Гевко В. Л. Особливості формування логістичної стратегії підприємств мережових структур як чинник зміцнення організаційної культури. *Гал. економ. вісн. Сер.: Економічна*. К., 2020. № 1. С. 112–114.
9. Застереження інституту лондонських страховиків. *Living Fo*. URL: <https://livingfo.com/zasterezhennia-instytutu-londonskykh-strakhovykiv/> (дата звернення: 15.01.2025).
10. Зелена логістика: що це і які в неї переваги. *Meest China*. URL: <https://meest.cn/news/zelena-logistika-sho-ce-i-yaki-v-neyi-perevagi/> (дата звернення: 28.04.2025).

11. Карпенко К. О. Особливості міжнародної логістики у зовнішньоекономічній діяльності підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості. Сер.: Економічна* 2023. Х., № 73. 54–59 с.
12. Ключовий показник (KPI). *Peopleforce* URL: <https://peopleforce.io/uk/hr-glossary/key-performance-indicator> (дата звернення: 28.01.2025).
13. Коблянська І. І. Регіональна логістика у контексті сталого розвитку регіонів: сутність та механізми реалізації: монографія. Суми, 2016. 6 с.
14. Ковалишин С. В. Стратегії розвитку логістичних компаній в умовах глобалізації / Наукові записки Львівського університету бізнесу та права, 2023. 100–101 с.
15. Ковбатюк Г.О. Логістичні аспекти управління зовнішньоторговельною діяльністю підприємств. *Вісн. Держ. ун-ту інфр. та тех. Сер: Економіка і управління.* К., 2024. № 1. 38–45 с.
16. Логістика та управління ланцюгами поставок: підручник / за ред: Є. В. Крикавський, О. Похильченко, М. Фертч. Львів: Львівська політехніка, 2020.
17. Круковська О.В. Логістика як інструмент ринкової економіки. *Тавр. наук. вісн. херс. ун-ту. Сер.: Економічна.* Х., 2024. № 19. С. 69–73.
18. Кухарська Н. О., Смирнова Н. В. Стратегія ділових переговорів: навч. посібник. О.: державний університет інтелектуальних технологій, 2020. 152–168 с.
19. Логістика та управління ланцюгами постачань у виробничих системах: методичні вказівки / за ред. Поткіна О. О.: Національний університет кораблебудування імені Макарова, 2023. 9–11 с.
20. О.В Безмертна. Логістика: начальний посібник. В.: ВНТУ, 2018. 8 с.

21. Логістична стратегія. 2023. URL: https://pidru4niki.com/71725/logistika/logistichna_strategiya (дата звернення: 18.01.2025).
22. Логістичні операції: дії з інформацією. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/14550/>
23. Марущак С.М., Почерніна Н.В., Голомша Н.Є. Логістична складова міжнародної торгівлі. Миколаїв: НУК імені А. Макарова, 2023. 17-19 с.
24. Марчук І.П. Індекс ефективності логістики та його зв'язок з основними економічними показниками. Київ: ВНЗ, 2021. 48 с.
25. Міжнародна логістика та глобальні ланцюги постачань: навч. Посібник/ за ред: Русак Д., 2023. 87 с.
26. Міжнародна логістика: методичні рекомендації. / за ред. І. М. Грабинського, Горін Н. В.: Львівський національний університет імені І. Франка, 2023. 10 с.
27. Міжнародна логістика: особливості та нюанси. 2024. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/mizhnarodna-logistika-osoblivosti-i-pyuansi> (дата звернення: 08.12.2024).
28. Міжнародні логістичні послуги : конспект лекцій / І. Є. Ярова. - Суми : Сумський державний університет, 2020. - 107 с.
29. Міценко Н. Г. Сутність та проблеми функціонування системи міжнародної логістики в екстремальних умовах / Вісник Львівського торговельного-економічного університету. 2022. 23 с.
30. Негода А. В., Русак Д. М. Міжнародна логістика та глобальні ланцюги постачань / інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2023.
31. Особливості міжнародної логістики. *FTL*. URL: https://filtranslogistica.com/uk/osoblyvosti-mizhnarodnoyi-logistyky/#google_vignette

32. П'ятницька Г. Т., Шевчун М. Б. Логістичні стратегії в торгівлі: різновиди, методи вибору, інноваційні зміни за умовами сталого розвитку/ Державний торговельно-економічний університет, 2023.
33. Пеленський Р. О. Специфіка логістики при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. 2021
34. Повний посібник із систем управління транспортом для бізнесу. *Transport Management Software*. URL: <https://www.cargoson.com/uk/blog/shcho-take-systema-upravlinnia-transportom-tms-dlia-biznesu> (дата звернення: 02.05.2025).
35. Скіцько В. І. Логістика в системі індустрії 4.0. *Вісн. Київського нац. економ. ун-ту. імені. Вадима Гетьмана. Сер.: Економічна К.*, 2016. № 4. 30 с.
36. Складська логістика. *Skladovka*. URL: <https://skladovka.ua/skladaska-logistyka-shho-cze/> (дата звернення: 25.12.2024).
37. Міжнародна логістика: підручник / за ред. Я. В. Омельченко, М. А. Окландер. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 21-23 с.
38. Страхування вантажу. *UaWay logistics*. URL: <https://www.uawaylogistics.com/services/strahuvannya-vantazhu/> (дата звернення: 06.01.2025).
39. Сутність, види та принципи зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Економіка підприємства та маркетинг*. URL: <https://buklib.net/books/37226/>
40. Транспорт у міжнародній логістиці. *Daleth Group*. URL: <https://dalethgroup.com/vydy-transportu-v-mizhnarodniy-lohistytsi/> (дата звернення: 14.12.2024).
41. Тренди в технологіях. Індустрія 4.0. Виробництво. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/318119/mod_resource/content/0/5%20-%20Індустрія%204.0.pdf

42. Трушкіна Н.В. Міжнародна логістика у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Інститут економіки промисловості НАН України, 2022. 104-105 с.
43. Угода Світової організації торгівлі про спрощення процедур торгівлі (УСПТ). *Міністерство економіки України*. URL: <https://me.gov.ua/download/5dde36cd-96d7-4465-9aaf-ad93b888d20d/file.pdf> (дата звернення: 28.04.2025).
44. Управління культурними відмінностями у міжнародній логістиці. *GetTransport blog*. URL: <https://blog.gettransport.com/trends-in-logistic/2-4/> (дата звернення: 10.04.2025).
45. Управління ланцюгами поставок. І. Луценко: навч. посібник. 3-тє вид. К: Бізнес навігатор, 2023. 88 с.
46. Управління ланцюгом поставок. *SkyPlaner*. URL: <https://skyplanner.ai/uk/> (дата звернення: 17.04.2025).
47. Учасники транспортної логістики. URL: <https://studfile.net/preview/16527520/page:49/> (дата звернення: 20.11.2024).
48. Цифрові технології у логістиці. URL: <https://blog.youcontrol.market/tsifrovi-tiekhnologhiyi-u-loghistitsi/> (дата звернення: 07.05.2025).
49. Шварц І. В., Безсмертна О. В. Складська логістика України під час війни: проблеми та інноваційні рішення. *Вісн. Він. техн. ун-ту*, 2018. № 2. С. 54-60.
50. Як зменшити витрати на логістику під час міжнародних вантажоперевезень. 2024. URL: [https://saveprosolutions.com/blog/iak-zmensiti-vitrati-na-logistiku-pid-cas-miznarodnix-vantazoperevezen-practicni-rekomendaciyi](https://saveprosolutions.com/blog/iak-zmensiti-vitrati-na-logistiku-pid-cas-miznarodnix-vantazoperevezen-prakticni-rekomendaciyi) (дата звернення: 20.04.2025).
51. Як управління якістю підвищує рівень задоволеності клієнта. *TMS Ukraine*. URL: <https://tms.ua/blog/iak-upravlinnia-iakistiu-pokrashchuie-zadovolenist-kliientiv/> (дата звернення: 24.04.2025).

52. Christopher, M. *Logistics & Supply Chain Management* (5th ed.). Pearson Education Limited.
53. DHL Group. *Annual Report 2024*. URL: <https://group.dhl.com/content/dam/deutschepostdhl/en/media-center/investors/documents/annual-reports/DHL-Group-2024-Annual-Report.pdf> (дата звернення: 21.04.2025)
54. Enterprise Resource Planning, ERP. 2024. URL: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/enterprise-resource-planning-erp>
55. ESG Report. FedEx 2024. URL: https://www.fedex.com/content/dam/fedex/us-united-states/sustainability/gcrs/FedEx_2024_ESG_Report.pdf (дата звернення: 21.04.2025)
56. Gasoline price chart 2025. Trading Economics. URL: <https://tradingeconomics.com/commodity/gasoline> (дата звернення: 21.02.2025).
57. Global Logistics: Navigating Current Challenges. Jusda Global. URL: <https://www.jusdaglobal.com/en/article/global-logistics-navigating-current-challenges/> (дата звернення: 29.04.2025).
58. Global vs. Local: Balancing Supply Chain Strategies in a Complex World. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/global-vs-local-balancing-supply-chain-strategies-complex-maliki-jj8nc> (дата звернення: 02.02.2025).
59. Hand R blog. How International Logistics Works. URL: <https://www.shipbob.com/blog/international-logistics/> (дата звернення: 06.05.2025).
60. How The Economic Climate Impacts the Logistics Industry. URL: <https://www.fourwinds-ksa.com/how-the-economic-climate-impacts-the-logistics-industry/> (дата звернення: 17.03.2025).
61. Institute Cargo Clauses A, B and C Differences. James Hallam. URL: <https://jameshallam.co.uk/institute-cargo-clauses-a-b-c/> (дата звернення: 15.01.2025).

62. Kuehne+Nagel Annual Report. URL: https://2024-annual-report.kuehne-nagel.com/fileadmin/user_upload/KN_Uploads/pdf-download_2024/KN_2024_AR.pdf (дата звернення: 26.04.2025).
63. Navigating International and Cultural Differences. Supply Chain Factory. URL: <https://www.supplychainfactory.com/international-and-cultural-differences/> (дата звернення: 03.04.2025).
64. RTLS Drives Digital Transformation in Logistics 2024. URL: <https://www.i-virtualize.com/rtls-drives-digital-transformation-in-logistics/>
65. Streamlined Logistics and Full Shelves. *EDEKA*. 2025. URL: <https://www.paretos.com/en-newsrooms/edeka-optimizes-its-supply-chain-with-paretos-ai> (дата звернення: 16.02.2025).
66. Tesco Logistics Strategy. URL: <https://en.essays.club/Business/Financial-Accounting/Tesco-Logistics-Strategy-4304.html> (дата звернення: 16.02.2025).
67. The difference between traditional Logistics and international Logistics. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/difference-between-traditional-logistics-mia-zhang-mcgtf> (дата звернення: 04.12.2025)
68. The Effects of Cultural Differences on Transportation and Logistics. More than shipping. URL: <https://www.morethanshipping.com/effects-of-cultural-differences-on-transportation-and-logistics/> (дата звернення: 20.03.2025).
69. The Impact of Economic Factors on Logistics. ULN Global. URL: <https://ulnglobal.com/media/article/impact-of-economic-factors-on-logistics> (дата звернення: 04.03.2025).
70. The impact of political uncertainty on international logistics and how to mitigate the risks. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/impact-political-uncertainty-international-logistics-hellmuth-sander-42r2f> (дата звернення: 19.03.2025).
71. The Role of Warehousing in Logistics. Seaspace International Freight Forwarders. URL: <https://www.seaspace-int.com/the-role-of-warehousing-in-logistics/>

72. Understanding the basics of International Logistics. *Daleth Group*. URL: <https://dalethgroup.com/en/understanding-the-basics-of-international-logistics/>
73. WMS система управління складом. *Bevol*. URL: <https://bevol.com.ua/solutions/wms/> (дата звернення: 27.04.2025).
74. Full Year 2024 Financial Results. *XPO Logistics*. URL: <https://investors.xpo.com/news-releases/news-release-details/xpo-reports-fourth-quarter-and-full-year-2024-results> (дата звернення: 26.04.2025).
75. Кваліфікаційна робота бакалавра: методичні рекомендації до виконання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова. – 6-те вид., перероб. і доп. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 40 с.